

Aan de voorzitter en leden van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK DEN HAAG
T 070 - 3 499 577
F 070 - 3 499 796
E info@stvda.nl
www.stvda.nl

Den Haag : 7 december 2011
Ons kenmerk : S.A.082.20 EvA/JS
Uw kenmerk :
Betreft : Verhoging arbeidsparticipatie 35-minners

Geachte dames en heren,

Op 25 maart 2011 heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) u in het kader van de evaluatie van de Wet Inkomensvoorziening Arbeidsongeschikten (WIA) het evaluatie-rapport WIA en het kabinetsstandpunt gestuurd. De Stichting van de Arbeid heeft u in haar brief van 11 april 2011 - en de daaraan toegevoegde *Aanvullende conclusies, aanbevelingen en adviezen 35-min* - om specifieke aandacht gevraagd voor de positie van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn verklaard (35-minners). In deze brief adviseert de Stichting van de Arbeid de overheid om de inzet van de no-riskpolis uit te breiden en het Schattingsbesluit meer realistisch te maken omdat hiermee de (arbeidsmarkt)positie van 35-minners wordt versterkt.

Op 31 oktober jl. heeft de staatssecretaris u zijn reactie op de Stichtingsbrief gestuurd. De Stichting van de Arbeid constateert dat de staatssecretaris positief is over de inspanningen van sociale partners, de probleemanalyse onderschrijft en de aanbevelingen gericht op decentrale partijen steunt. Deze reactie van de staatssecretaris betreft echter niet de adviezen over de eerder genoemde faciliteiten waarvoor de Stichting van de Arbeid juist de steun van de overheid nodig heeft. Vandaar dat zij zich in deze brief tot u wendt.

- *Verantwoordelijkheidsverdeling*

Alvorens in te gaan op de reactie van de staatssecretaris acht de Stichting van de Arbeid het van belang stil te staan bij de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de overheid en sociale partners. In dit kader merkt zij op dat de inrichting en uitvoering van de sociale zekerheid, en daarmee het systeem van de WIA, onder de algehele verantwoordelijkheid van de overheid valt. Dit betekent dat ook het kabinet onverminderd verantwoordelijk is voor de re-integratie en behoud voor werk van de groep werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt is verklaard. De afspraak die sociale partners op centraal niveau op het Najaarsoverleg d.d. 5 november 2004 met het kabinet

hebben gemaakt - dat “voor de categorie werknemers met lichte arbeidsbeperkingen (35% of minder arbeidsongeschikt) op het niveau van de arbeidsorganisatie tot maatwerkoplossingen dient te worden gekomen” - doet hier niet aan af¹.

- *Ondersteuning nodig om het percentage werkende 35-minners verder te verhogen*

De Stichting van de Arbeid heeft zich de afgelopen jaren op diverse manieren ingezet om 35-minners te behouden voor het arbeidsproces (zie bijlage). Het percentage 35-minners dat werkt, is in enkele jaren gestegen van 46% naar 62%. De Stichting van de Arbeid heeft de ambitie om het percentage werkende 35-minners verder te verhogen. Om meer 35-minners te kunnen behouden voor werk heeft de Stichting - zoals aangegeven in haar brief van 11 april 2011 - echter ook de ondersteuning van de overheid nodig.

De onderzoeken *Schatting effect aangescherpte Schattingsbesluit* en *Gezondheidsbeleving en werkhervatting* tonen dat een kleiner deel van de 35-minners een slechte arbeidsmarktpositie heeft. Deze groep heeft - in tegenstelling tot de verwachtingen bij aanvang van de WIA - geen lichte maar aanzienlijke arbeidsbeperkingen vooral in combinatie met een laag loon, een laag opleidingsniveau en een slechte gezondheidsbeleving.

Het niet hebben van een werkgever vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt. De Stichting acht het dan ook belangrijk te voorkomen dat deze 35-minners in een situatie terechtkomen waarin zij vanuit een uitkeringspositie (WW, WWB, ZW) naar de arbeidsmarkt moeten worden toegeleid.

- *Moties*

Uw Kamer heeft bij motie van 1 juni 2011 uitgesproken dat de arbeidsdeelname van onder meer 35-minners te laag is en heeft de regering verzocht met sociale partners afspraken te maken over een verhoging van - ook - de arbeidsparticipatie van 35-minners met een vast contract.

De Stichting van de Arbeid heeft middels haar *Aanvullende conclusies, aanbevelingen en adviezen 35-min* helder gemaakt op welke manier dit gerealiseerd kan worden. Zo verzoekt de Stichting de staatssecretaris om te komen tot een no-risk polis voor 35-minners en tot aanpassing van het Schattingsbesluit, specifiek op het punt van functies in de regio. Hierbij wil de Stichting nogmaals opmerken dat de in 2004 overeengekomen maatwerkafpraak gericht is op het in dienst houden van 35-minners. Partijen gingen er daarbij vanuit dat alleen werknemers met lichte arbeidsbeperkingen in de categorie minder dan 35% terecht zouden komen. Uit de eerder in deze brief genoemde onderzoeken blijkt dat er ook werknemers met aanzienlijke en zelfs zware beperkingen voor minder dan 35% arbeidsongeschikt verklaard kunnen worden.

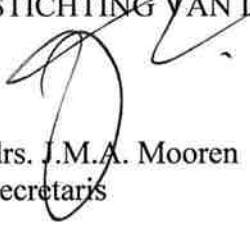
Met de no-risk polis kan bereikt worden dat 35-minners met aanzienlijke of zware arbeidsbeperkingen toch in dienst kunnen worden gehouden en niet ontslagen (hoeven te) worden. In de opmerking dat bij uitbreiding van de inzet van de no-riskpolis sprake zou zijn van afwenteling van ziekte op het collectief kan de Stichting van de Arbeid zich niet vinden. Door de voorgestelde no-riskpolis wordt het risico op loondoorbetaling afgedekt. Van afdekking van loondoorbetaling zal pas gebruik gemaakt worden als betrokkene weer ziek wordt. Daar staat tegenover dat betrokkene zolang deze niet ziek is, werkt en geen gebruik maakt van een uitkering.

Het realistischer maken van het Schattingsbesluit is erop gericht om zoveel mogelijk te voorkomen dat werknemers die door aanzienlijke of zware arbeidsbeperkingen geen reëel perspectief hebben op werk toch gaan behoren tot de 35-min categorie (zie de samenvatting in de bijlage).

¹ Verklaring van de in de Stichting van de Arbeid vertegenwoordigde centrale organisaties van werkgevers en werknemers, 5 november 2004.

Nu de staatssecretaris heeft geweigerd in te gaan op deze verzoeken van de Stichting, verzoekt de Stichting van de Arbeid de Tweede Kamer het kabinet hiertoe alsnog te bewegen, zodat op de door de Stichting aangegeven wijze concreet invulling kan worden gegeven aan de aangenomen motie van uw Kamer voor zover deze betrekking heeft op de 35-minners met een werkgever.

Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID

drs. J.M.A. Mooren
secretaris

Een afschrift van deze brief is verstuurd naar de minister en staatssecretaris van SZW.

Bijlage

1. Activiteiten Stichting van de Arbeid om 35-minners te behouden voor het arbeidsproces

Op verzoek van de Stichting zijn vijf onderzoeken gehouden naar de arbeidsmarktpositie van de groep 35-minners. Dit betreft:

- Gezondheidsbeleving en werkhervatting 35-minners (*Regioplan, april 2010*);
- Schatting effect aangepaste Schattingsbesluit (aSB) op aandeel afwijzingen WIA (*UWV, september 2009*);
- 35-min op weg naar werk: de arbeidsmarktpositie van 35-minners vanaf 2006 (*Regioplan, maart 2009*);
- Geen Wia, wel werk? Vervolgmeting van het onderzoek naar de re-integratie van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn verklaard (*Regioplan, februari 2008*);
- Onderzoek naar de re-integratie van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn (*Regioplan, januari 2007*).

Deze onderzoeken leverden de Stichting van de Arbeid veel kennis op over de arbeidsmarktpositie van werknemers met een reguliere werkgever die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn verklaard en over hun gezondheidsbeleving en werkhervatting. Deze kennis heeft de Stichting omgezet in beleidsconclusies, aanbevelingen aan werkgevers en werknemers op decentraal niveau aan de cao-onderhandelingstafels en adviezen aan derden zoals het kabinet en UWV. Dit betreft:

- Advies aan de minister van SZW over *Onderzoek Evaluatie WIA (11 april 2011)*;
- Aanvullende conclusies, aanbevelingen en adviezen 35-min (*april 2011*);
- Praktische conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de rondetafelgesprekken over re-integratie en behoud voor werk van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn (*maart 2008*);
- Beleidsconclusies van de Stichting van de Arbeid naar aanleiding van de uitkomsten van het *Onderzoek naar de re-integratie van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn (januari 2007)*.

2. Samenvatting *Aanvullende conclusies, aanbevelingen en adviezen 35-min*

Extra inspanningen nodig om positieve trend voort te zetten

Sociale partners hebben de verantwoordelijkheid op zich genomen voor de re-integratie en het behoud voor werk van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn verklaard. De Stichting van de Arbeid constateert dat de arbeidsmarktpositie van deze groep verbetert: het percentage 35-minners dat werkt, neemt toe. De monitor uit 2009 geeft aan dat 62% van de groep 35-min aan het werk is na de WIA-beoordeling. In het eerste onderzoek uit 2007 was dit percentage nog 46%.

De Stichting van de Arbeid vindt deze positieve trend bemoedigend, temeer omdat zij de afgelopen jaren decentrale sociale partners heeft aanbevolen om maatwerk te ontwikkelen om de groep 35-min te behouden voor het arbeidsproces. Niettemin heeft de Stichting *Aanvullende conclusies, aanbevelingen en adviezen 35-min* uitgebracht omdat zij een verdere vergroting van (duurzame) werkhervatting voor 35-minners zeer belangrijk vindt en het de ambitie van sociale part-

ners is om deze positieve trend voort te zetten. Het betreft de aanvulling op de in 2008 door de Stichting uitgebrachte *Praktische conclusies en aanbevelingen 35-min*, die gebaseerd is op de uitkomsten van twee onderzoeken.

Aanbevelingen aan werkgevers en werknemers

Uit het onderzoek *Gezondheidsbeleving en werkhervatting 35-minners* blijkt dat een deel van de groep 35-minners - namelijk vooral de werknemer met een lage opleiding, laag inkomen, relatief veel beperkingen en veelal een slechte gezondheidsbeleving - een kwetsbare uitgangspositie voor werkhervatting heeft. De Stichting is van mening dat deze 35-minners al gedurende de ziekteperiode meer intensieve ondersteuning nodig hebben om het werk te kunnen hervatten.

- Werkgevers wordt aanbevolen om meer in te zetten op re-integratie in de eerste twee ziektejaren omdat dit meer kans geeft op succes. Ook wordt aanbevolen om meer gerichte scholing te bieden om de inzetbaarheid van de werknemer binnen of buiten het bedrijf te vergroten. Wanneer ingezet wordt op re-integratie buiten het bedrijf (tweede spoor) wordt aanbevolen om goede randvoorwaarden te regelen. Verder wordt aangeraden om zich goed te laten informeren over welke re-integratievoorzieningen bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) kunnen worden aangevraagd.
- Werknemers wordt aanbevolen ook zelf na te denken over ander passend werk binnen het bedrijf dat door hen kan worden verricht en hierover met de werkgever (c.q. de bedrijfsarts) in gesprek te gaan. Indien de ziekte met het eigen werk te maken heeft, is volgens de Stichting oriëntatie op ander werk aan te bevelen. Ook wordt werknemers aangeraden zich goed op de hoogte te stellen van de mogelijkheden die de wet en/of de cao en/of de werkgever bieden om weer tot werkhervatting te komen.
Wederom beveelt de Stichting decentrale cao-partijen aan om, in het licht van de integrale ketenbenadering, cao-afspraken te maken over de re-integratie van 35-minners.

Adviezen aan de overheid²

- Het kabinet wordt geadviseerd om de inzet van de no-riskpolis uit te breiden door te onderzoeken of het - met name voor 35-minners met een kwetsbare uitgangspositie voor werk - mogelijk is al vóór de WIA-claimbeoordeling de no-riskpolis in te kunnen zetten als re-integratie-instrument. Daarnaast wordt geadviseerd om de no-riskpolis, die thans van toepassing is ingeval van re-integratie van een 35-minner bij een andere werkgever in de periode ná de WIA-claimbeoordeling, ook van toepassing te laten zijn op re-integratie bij de eigen werkgever.

Naar aanleiding van het onderzoek *Schatting effect aangepaste Schattingsbesluit op aandeel afwijzingen WIA* constateert de Stichting van de Arbeid dat het theoretische karakter van het aangepaste Schattingsbesluit ertoe leidt dat vooral werknemers met relatief veel beperkingen die op het moment van ziekmelding een laag loon en een lage opleiding hebben, toch minder dan 35% arbeidsongeschikt worden verklaard. Zo komen werknemers - wanneer nog benutbare mogelijkheden worden vastgesteld

² De volledige tekst en onderbouwing van de *Adviezen aan de overheid* zijn opgenomen in paragraaf 4.2.2, paragraaf 4.3.2 en in paragraaf 4.4 van de *Aanvullende conclusies, aanbevelingen en adviezen 35-min*. Dit advies is te downloaden op www.stvda.nl.

- met een inkomen tot 1,5 keer het wettelijk minimumloon (Wml) relatief vaak in de groep 35-min terecht.

- De Stichting is van mening dat de verdiencapaciteit zoveel als mogelijk op basis van een realistisch perspectief moet worden vastgesteld en verzoekt het kabinet het schattingsbesluit hierop te bezien. Zij geeft aan het redelijk te vinden als in de schattingsystematiek het uitgangspunt wordt gehanteerd dat iemand geschat wordt op functies die voorkomen in de regio waarin hij woont³. Daarnaast wordt aangegeven dat al voor de invoering van de WIA de Stichting heeft gesteld dat de aanpassing van het Schattingsbesluit een wezenlijk effect zou bewerkstelligen vanwege het vergroten van het theoretische karakter van de beoordeling van arbeidsongeschiktheid. Zij doelde onder andere op de wijziging voor de vaststelling van de restverdiencapaciteit toen het minimaal vereiste aantal arbeidsplaatsen in minimaal drie passende functies is verlaagd van 30 (10x 3) naar 9 (3x3).

³ In het CBBS is de Nederlandse arbeidsmarkt onderverdeeld in vijf regio's. Volgens de huidige schattingsystematiek moet een functie die wordt geduid als door de betrokkene te vervullen in heel Nederland, dus in elk van de vijf regio's, te vinden zijn. In de praktijk komt het echter voor dat functies die op het eerste oog identiek lijken bij nadere beschouwing per regio kunnen verschillen. Bijvoorbeeld omdat het loon verschilt of omdat er andere opleidingseisen aan worden gesteld.